

KANNANOTTO OMAN ÄIDINKIELEN OPETUKSEN PUOLESTA

Tampereen kaupunki on heikentänyt monikielisten oppilaiden mahdollisuuksia opiskella omaa äidinkieltä perusopetuksessa.

- Syksystä 2025 lähtien opetusta on ollut vain tunti viikossa aiemman kahden viikkotunnin sijaan.
- Opetusryhmä perustetaan, jos ryhmään ilmoittautuu kaksitoista oppilasta. Aiemmin ryhmä perustettiin kuudella oppilaalla.

Nämä päätökset ovat johtaneet siihen, että kymmenen kielen opetus on lakkautettu verrattuna lukuvuoteen 2024–2025. Opetukseen myös osallistuu yhä pienempi osa siihen oikeutetuista oppilaista. Päätöksistä seuraa, että lasten monikielisyyden ja tasapainoisen identiteetin kehittyminen on uhattuna erityisesti siksi, että oman äidinkielen opetukseen on tarkoitus kohdistaa lisäsäästöjä vuonna 2027.

Kaupunki on esittänyt, että puuttuva oman äidinkielen tunti toteutetaan niin sanottuna KIEKU-opetuksena. Maahanmuuttajaneuvosto näkee, että KIEKU-opetus hyödyttää suomen kielen ja kulttuurin opetusta ja kotoutumista. Nämä eivät kuitenkaan samalla tavalla palvele oman äidinkielen opetusta. KIEKU-opetus ei myöskään kohdistu tasapuolisesti ja yhdenvertaisesti kaikkiin kieliin tai kouluihin. Kyseistä tukiopetusta ei myöskään ole tarjolla kaikille niille oppilaille, jotka opiskelevat omaa äidinkieltä. Omaa äidinkieltä opetetaan todellisuudessa vain yhden viikkotunnin verran.

Muutokset ovat ristiriidassa myös kaupungin strategian ja pormestariohjelman kanssa, joiden mukaan Tampereella halutaan tukea kansainvälisyyttä ja monikulttuurisuutta.

Tampereen kaupungin maahanmuuttajaneuvosto pyytää Tampereen kaupunkia harkitsemaan tekemiään linjauksia, ja perustelemme kantaamme seuraavasti.

1. Oma äidinkieli on (YK:ssa ja Suomen laissa määritellysti) jokaisen lapsen perusoikeus. Lapsiystävällinen kunta Tampere on sitoutunut UNICEFin tavoitteisiin.
2. Yhdenvertaisuus: Tampereella tehty leikkaus asettaa tamperelaiset oppilaat eriarvoiseen asemaan muiden kaupunkien koululaisiin nähden. Muissa Suomen kunnissa järjestetään oman äidinkielen opetusta kaksi tuntia viikossa; opetusta järjestetään kaikkiaan noin 90 kunnassa. Näistä kunnista vain Tampereella varsinaisten oman äidinkielen opetustuntien määrä on vähennetty puoleen.
3. Kun lapsi on saanut kehittää kielitaitoaan monipuolisesti, hänellä on aikuisena monikulttuurisuudesta paljon hyötyä työ- ja yrittäjyysmahdollisuuksien laajenemisen myötä. Se tukee Tampereen kansainvälistymistä ja kansainvälistä kilpailukykyä.
4. Oman äidinkielen opiskelumahdollisuus vaikuttaa myös lasten hyvinvointiin. Oman äidinkielen opetus ennaltaehkäisee syrjäytymistä ja ulkopuolisuuden tunnetta. Se rakentaa lapselle eheää minäkuvaa.

5. Kun monikielisen perheen lapsi saa kehittää oman äidinkielen taitoaan, se edistää samalla hänen suomen kielen oppimistaan ja koulumenestystään muutenkin. Näin on todettu useissa tutkimuksissa.

Pyydämme kaupungin päättäjiä turvaamaan lasten ja nuorten yhdenvertaisen oikeuden oman äidinkielen opetukseen. Esitämme, että oman äidinkielen opetuksen tuntimäärä palautetaan kahdeksi viikkotunniksi. Lisäksi esitämme, että oman äidinkielen opettajana voisi toimia henkilö, jolla on soveltuva kelpoisuus hankittuna joko Suomessa tai ulkomailla ja riittävä suomen kielen taito. Jos muutos on välttämätön, maahanmuuttajaneuvosto kannattaa kehitettyä nykymallia, jossa huomioidaan digitaalinen monikanavaisuus ja yhdistysten rooli.

Ryhmät järjestetään vain, jos minimiosallistujamäärä täyttyy. Tämä raja on nykyään Tampereella korkeampi kuin esimerkiksi Turussa ja Jyväskylässä. Nykyinen minimiryhmäkoko on 12, mutta maahanmuuttajaneuvosto katsoo, että se voisi olla kahdeksan. Tästä on valtakunnallisia esimerkkejä. Lisäksi pienempi ryhmäkoko johtaa parempiin oppimustuloksiin ja tämä olisi tasa-arvoista pienempiä kieliryhmiä kohtaan.

Toivotamme, että jatkossa oman äidinkielen opetukseen ilmoittautumista kehitetään vielä helpommaksi. Nykyinen tiedotus ei valitettavasti vieläkään tavoita kaikkia. Tarvitaan koko kaupungin yhteinen linjaus tiedottamisesta.

Haluamme muistuttaa, että oman äidinkielen opetuksen supistamisesta seuraavat säästöt ovat varsin pieniä suhteessa niihin menetyksiin, jotka säästötoimet voivat aiheuttaa niin yksilöille kuin myös kaupungille. Ymmärrämme kaupungin säästöpainet ja haluamme yhteistyössä kehittää tulevaa mallia. Maahanmuuttajaneuvosto kiittää kaupunkia yhteistyöstä.

Tampereella 5.5.2026

Tampereen kaupungin maahanmuuttajaneuvoston puolesta

Mahmoud Machaal, puheenjohtaja

Alexandra Matschke, varapuheenjohtaja